

Bygdeutvecklingsplan Ersnäs-bygden

Innehåll

Arbetssätt	3
Tematiska arbetsområden:	4
Målgrupper:	4
Aktiviteter för spridande av information	4
SWOT-analys	5
Styrkor	5
Svagheter	5
Hot	6
Möjligheter	7
Statistik och beskrivning av bygden idag	8
Befolkning	8
Hushåll/boendeform	8
Befolkningsprognos	8
Arbetsmarknad	8
Hälsa	9
Utbildning	9
Service	9
Bygden från förr till nu	10
Boende	10
Flerfamiljshus och alternativ till villa.....	10
Nya bostäder.....	11
Mötesplatser	12
Befintliga mötesplatser.....	12
Vårt förslag, behov av åtgärder	13
Evenemang i Ersnäs och Mörön	13
Service och samhällsfunktioner	13
Dagligvaror och drivmedel.....	13
Post- och pakethantering	14
Skola och förskola	14
Hälso- och sjukvård.....	15
Återvinningsstation.....	16
Kommunikationer	16
Cykel	16
Buss	17
Bil	17
Tåg.....	17
Idrott och fritid	18
Idrott och träning	18
Fritid	19
Trender	19
Vad ska hända med bygden?	20

Visionen	20
Mål	21
Aktiviteter	22

Fantastiska skidspår finns i Ersnäs tack vare Ersnäs IF!
foto: Jonas Persson

Arbetsätt

Vi har i början av arbetet med denna plan identifierat olika målgrupper och tematiska områden att jobba vidare med. Utifrån de tematiska arbetsområdena hölls ett uppstartsmöte och därifrån jobbade man på olika sätt med olika målgrupper.

Tematiska arbetsområden:

Bostäder: boende, byggande, generationsskiften, trygghetsboenden, lägenheter, kommunens ”pensionärsbostäder”, nätverk för uthyrning av privatbostäder/rum/delar av hus

Mötesplatser: Samlingslokaler, aktivitetshus, ungdomslokal, väv-/snickarstuga, fik

Kommunikationer och resande: Resande till och från byn, allmänna kommunikationer, säkerhet för barn och andra som förflyttar sig inom byn och mellan byns delar, cykelvägar

Rörelse och fritid: Sport och fritid, aktivitetshall, lekplatser, möjligheter till idrott och friluftsliv

Service: Butik, post och paket, servicepunkter, återvinning, återvinningscentraler

Målgrupper:

Barn och ungdomar; förskolebarn, låg- och mellanstadiebarn som går i skolan i byn, högstadie- och gymnasieungdomar

Företagare

Pensionärer

Markägare

Aktiviteter för spridande av information

Flygblad delades ut och affischering gjordes på strategiska platser. Evenemang skapades också på Facebook som kunde delas av många.

Vi drog också nytta av de sammankomster som skedde, såsom julmarknad, luciafirande med mera och försökte informera samt ha förslagslåda där.

Valborgsfirande i Ersnäs 2019, foto: Bo Axhammar

SWOT-analys

Som en del av arbetet har en SWOT-analys tagits fram, den presenteras nedan.

Styrkor

De styrkor som finns i bygden är exempelvis:

- Skola (F-6) och förskola finns i Ersnäs och både barn, föräldrar och personal trivs bra med verksamheten som håller hög kvalitet.
- Skolan och framför allt fritidsverksamheten har bra samverkan med föreningar i byn.
- Samlingslokaler och -platser finns i Ersnäs (Torget, Ankaret, Bagarstugan).
- Svartskatafjärden erbjuder närhet till värdefull natur med rikt naturliv, möjligheter till rekreation och fiske både sommar- och vintertid.
- Restaurangen Ralph Lundstengården finns i Ersnäs där en livskraftig och välrenommerad verksamhet bedrivs.
- Närhet till havet och naturen ger goda möjligheter för rekreation och friluftsliv.
- Åldersstrukturen är blandad med gott om barn och barnfamiljer.
- Företag finns i bygden och har goda möjlighet att etableras och verka.
- Ersnäsdagen, Mörödagen, midsommarfirande och andra aktivitetsdagar anordnas i bygden och är alltid välbesökta.
- Idrottsföreningen är aktiv och vi har närhet till fantastiska skidspår vintertid och ett trevligt motionsspår sommartid. Det finns även fotbollsplan.

Närhet till naturen! Foto: Inger Oja

Svagheter

De svagheter vi ser i bygden är exempelvis:

- Alternativa boende för äldre saknas vilket gör att äldre blir kvar i sina hus istället för att ge möjlighet till inflyttning i bygden.
- Vatten och avlopp är en bromsande faktor för byggandet då möjligheterna till kommunalt dito är små för nybyggnationer.

- Engagemanget hos befolkningen är i vissa lägen svalt, det är svårt att få folk att engagera sig aktivt i exempelvis föreningar.
- Kommunikationer med kollektivtrafik är dåliga framför allt under kvällar och helger. Längre än till E4:an kommer man inte heller annat än med skolbussar.
- Fiber/bredband saknas i delar av bygden.
- Trafikmiljön är aggressiv då bilförare inte respekterar hastigheter och olika typer av trafikanter ska samsas på smala vägar. Vissa vägar har höga hastigheter och trafikmiljön är osäker framför allt för barn.
- Jordbruken blir färre och färre vilket på sikt gör att marker växer igen.
- Skolans framtid är osäker då kommunen inte vill ha små skolor.
- Ungdomslokal saknas i bygden.
- Lekplatser saknas utöver skolgård/förskolegård.

Hot

De hot vi ser är exempelvis:

- Om skola/förskola försvinner så kommer intresset för inflyttning att minska drastiskt och troligen ersättas av utflyttning.
- Norrbottniabanan har flera föreslagna dragningar genom Ersnäs vilket både påverkar boende och förflyttningarna inom byn.
- Nybyggen bromsas till stor del på grund av att kommunalt vatten och avlopp inte byggs ut.
- Marker växer igen då jordbruk läggs ner.
- Om ICA Sörbyhallen i Antnäs stängs så försvinner all service med livsmedelsbutik och paketservice
- Jordbruk läggs ner, vilket minskar matproduktionen och brukandet av mark.
- Dåligt engagemang riskerar att leda till färre aktiviteter.
- Osämja mellan bybor och bydelar splittrar bygden.
- Dåligt kommunalt engagemang lägger död hand på utvecklingen i bygden.

Aktiviteter anordnas regelbundet – här klubbmästerskap i drag. Foto: Sandra Wallgren

Möjligheter

De möjligheter vi ser i bygden är exempelvis:

- Aktiviteter – regelbundna aktivitetsdagar och evenemang hånder redan i bygden och intresset för det som anordnas är stort.
- Odling – det finns fortfarande aktiva jordbruk i byn och gott om mark för att kunna odla mat.
- Rusta hamnen – ”Dålakajen” i Svartskatan skulle kunna utvecklas för småbåtar och annan aktivitet
- Inflyttning – intresset för att flytta in i bygden finns, framför allt hos unga familjer.
- Pendling – det är enkelt att pendla till och från Ersnäs, både mot Luleå och Piteå
- Ungdomsverksamhet – skulle kunna utvecklas med exempelvis en ungdomsgård och mer aktiviteter för ungdomar utöver idrott.
- Torget – mötesplats i byn med bagarstuga och Torpet, ställplatser för husvagnar/usbilar och bouleplan.
- Placeringen mitt i ”Fyrkanten” gör det enkelt att pendla åt alla håll.
- Närhet till E4 gör pendling enkel, även transporter av varor och människor.
- Svartskatafjärden kan nyttjas för såväl rekreation som turism och kanske även biogas om man kan ta reda på säven som växer där.
- Bättre samverkan mellan föreningar, människor och företag kan ge stora effekter.

Svartskatafjärden nyttjas för rekreation – fin att paddla i. Foto: Sara Borgström

Statistik och beskrivning av bygden idag

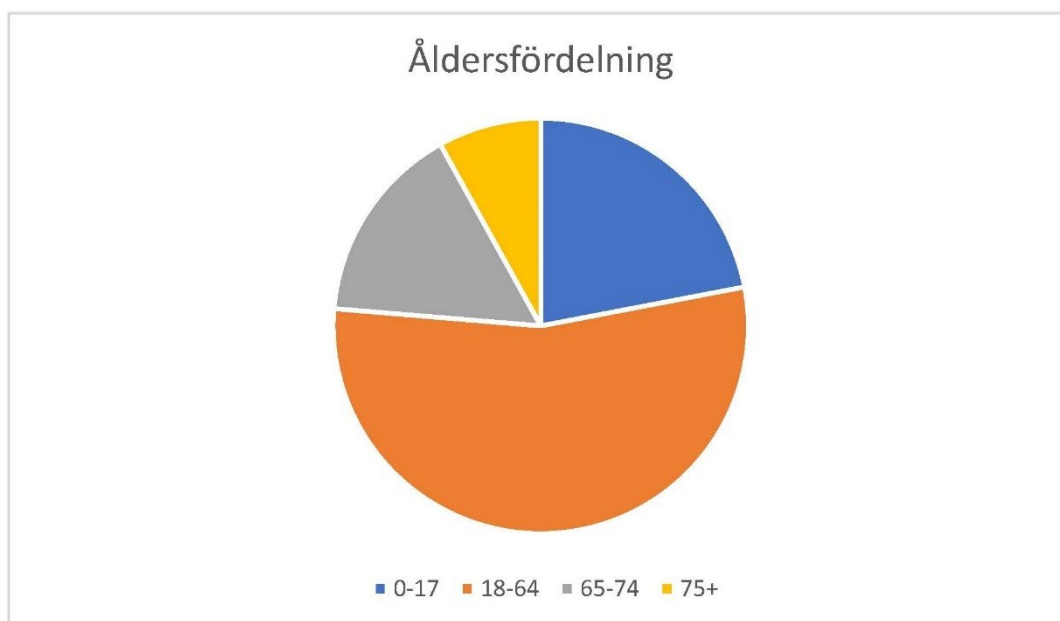
Befolkning

I byarna Ersnäs och Mörön bor totalt 832 personer, 173 i Mörön och 659 i Ersnäs. Med kringliggande småbyar ligger antalet troligen på strax under 1000 personer.

I båda byarna har de senaste åren skett en folkökning på totalt 24 personer, 7 i Mörön och 17 i Ersnäs. Folkökningen beror dels på högre födelsetal än dödstal, dels på inflyttning utifrån.

Fördelningen mellan män och kvinnor är ganska jämn, totalt 432 män och 400 kvinnor.

Befolkningens ålder är i genomsnitt strax över 40 år. Totalt finns 183 barn under 18 år, de flesta i åldern 6-15 år. Antalet pensionärer är 197, varav 67 har passerat 75 år. Den återstående befolkningen, 452 personer återfinns i så kallad arbetsför ålder.

Figur 1. Diagram som visar åldersfördelningen i Ersnäsbygden. Största andelen av befolkningen är i arbetsför ålder, 18 – 64 år.

Hushåll/boendeform

Befolkningen fördelas på 376 hushåll. Större delen av befolkningen bor i villa, totalt 354 hushåll. Återstående 22 bor i hyresrätt. Av de 376 hushållen har 129 hemmaboende barn. Av de 247 hushållen utan barn består 111 hushåll av endast en person.

Befolkningsprognos

Enligt befolkningsprognosen så kommer den positiva befolkningstrenden att vända inom de närmaste 10 åren till 785 personer, en minskning med 47 personer.

Arbetsmarknad

Totalt finns 115 arbetstillfällen inom byn eller bygden, de flesta inom de gröna näringarna, handel samt utbildning (sammanlagt 67 arbetstillfällen). Av den totala arbetsföra

befolkningen återfinns de flesta inom vård och omsorg, företagstjänster och tillverkning. Medelinkomsten ligger på cirka 315 000 kr. Den totala inpendlingen till bygden är 48 medan utpendlingen är 413.

Arbetslösheten ligger på mellan 3,7-5,8%

Hälsa

Då det gäller ohälsa så ligger befolkningen i Ersnäs under genomsnittet för Luleå kommun medan Mörön ligger markant över. Index ligger på 92 respektive 176 att jämföra med 100. Antalet sjukdagar per försäkrad ligger på 22,7 respektive 43,6. Boende i Mörön är alltså sjukskrivna fler dagar än boende i Ersnäs.

Utbildning

Mer än hälften av boende i bygden har gymnasieutbildning på 2 eller fler år. Mellan 6-9% har endast grundskoleutbildning. Ungefär 35-40% har eftergymnasial utbildning.

Service

I bygden finns skola F-6 samt förskola. Vård- och omsorgsboende finns i Antnäs och Alvik. Närsjukvård erhålls via kommunens hemsjukvård och Bergnäsets hälsocentral, Region Norrbotten. Dagligvarubutik och drivmedelsstation finns i Antnäs. Dagligvarubutiken har paketservice via DHL och Schenker.

Ohälsotalen är höga i vissa delar av bygden. Foto: Roland Fransson

Bygden från förr till nu

Bygden har utvecklats genom jordbruk, fiske och skogsbruk. De bördiga jordbruksmarkerna, närheten till havet och vattendrag som gav möjlighet till vattenkraft och försörjning har lett till att bebyggelsen utvecklas på de platser den finns idag. Jordbruket har länge varit en

dominerande näring vilket syns på de vidsträckta odlingsmarkerna längs Alån. Havet stod för såväl försörjning som transporter och i Svarskatan har det funnits en ångbåtsbrygga.

Idag finns endast ett fåtal aktiva jordbruk kvar i bygden, men mycket av marken brukas fortfarande – både av de jordbruk som finns i bygden och från närliggande byar.

Bygden är levande och intresset för bosättning är stort. Det finns inte många tomma hus och priserna är genomgående relativt höga tack vare närheten till centralorten. Trots intresse för att bygga så finns lediga tomter att tillgå eftersom det är svårt att få ansluta till kommunalt vatten och avlopp vilket minskar inflyttningen.

Slätter uppi Storrote. Foto: Tore Hedman

Boende

För att Luleå ska vara en attraktiv kommun att bo och verka i ska det finnas möjlighet till boende både i staden och på landsbygden. Det är därför viktigt att det finns boende i Ersnäsbygden för alla och att bygden kan erbjuda olika typer av boende för olika åldrar och behov. Alternativa boenden skapar rörlighet på bostadsmarknaden och möjliggör inflyttning. Det är också viktigt att själv kunna välja sitt boende.

Flerfamiljshus och alternativ till villa

Något som saknas idag är anpassat boende för äldre samt unga vuxna på väg från föräldrahemmet, som vill bo kvar i byn, men i ett mindre boende utan stort underhåll. Det finns även behov av mindre boende bland separerade familjer där båda parter vill bo kvar i byn för närhet till skola och förskola.

I Ersnäs finns idag ett privatägt hyreshus, byggt år 1992, med ca 20 två- och tretrumslägenheter. I byn finns även två områden med fem mindre kedjehus. Dessa ägs av kommunen och var tänkt som seniorboenden, där kommunen sköter drift och underhåll. Dessa hus nyttjas idag istället av socialtjänsten. Ett av områdena ligger i nära anslutning till skolan och har under åren orsakat en känsla av otrygghet för grannar, barn och personal vid skolan, då problem med vissa boende förekommit. Ett av husen brann under vintern 2018 ned och kommunen har inte för avsikt att återuppbygga det.

Vårt förslag

Vi i byn anser att det är viktigt att kedjehuset som brann ner återställs, då det behövs för att öka antalet boendeanternativ. Bostäderna bör också vara tillgängliga via bostadskö och inte avsedda för socialtjänsten. Önskvärt är att fler hus av samma modell byggs i anslutning till befintliga. Husen är karaktäristiska och skapar ett mervärde i byn och passar väl in i bebyggelsen i övrigt.

Nya bostäder

Fler invånare i bygden är viktigt för att ge möjlighet till förbättrad och bibehållen service. Nybyggnationer av bostadshus behövs för att bygden ska kunna växa och för att skola och förskola ska ha tillräckliga underlag i framtiden. Det kommunala VA-nätet har inte tillräcklig kapacitet för ny bebyggelse och det är idag begränsade möjligheter att ansluta nya fastigheter till detta, vilket bromsar utvecklingen av bygden. Inom det kommunala verksamhetsområdet tillåts inga enskilda VA-lösningar vilket också omöjliggör förtätning av befintlig bebyggelse.

Vårt förslag

Vi föreslår att VA-frågan lyfts för att möjliggöra fler bostadstomter och förtätning. Alternativa VA-lösningar i form av t ex gemensamhetsanläggning bör diskuteras. Kommunens VA-rådgivare föreslås bjudas in för att redogöra för vad en gemensamhetsanläggning innebär både vad gäller kostnader och arbetsinsats. Kunskapen hos markägare och boende med enskilda avlopp, om hur gemensamma VA-lösningar fungerar och kostar måste öka. Detta ökar chanserna att markägare i byn kan stycka av mark till tomter för byggande av nya bostäder. Större delen av marken i Ersnäs och Mörön ägs av privata fastighetsägare. Det finns mark som kan bebyggas med bostäder, bland annat längs Ostibyvägen och vid Gläntan.

Om det kommunala verksamhetsområdet för VA hindrar utveckling av befintliga tomter i bygden, bör dessa minskas så att alternativa lösningar möjliggörs.

Ödehus och outnyttjade byggnader i bygden föreslås inventeras för att synliggöra fler potentiella bostadshus, t. ex. bagarstugor.

Lador passar förvisso inte till bostäder! Foto: Stefan Ericson

Mötesplatser

Mötesplatser och samlingslokaler är knytpunkter i byarna och bidrar till social samvaro och gemenskap i bygden. Möjligheter för olika aktiviteter och fritidssysselsättningar ges och flera mötesplatser är utflyktsmål för oss som bor i bygden och besökare från andra platser.

Befintliga mötesplatser

I Ersnäs finns:

- Ankaret, byalokal i skolan med stor samlingslokal, kök och toaletter. Kan användas året runt.
- Soldattorpet, timring vid Torget, mindre lokal, kök och toalett (i närliggande hus). Kan användas sommartid.
- Torget, mitt i byn på östra sidan om E4. Gräsplan, parkering och bouleplan. Utrustad med campingbord och grillplats.
- Gläntan och äventyrsbanan, grillplats och utedass. Skidspår vintertid.
- Pålbacca arena, fotbollsplan (planeras att renoveras år 2020)
- Värmestuga med öppenspis (skoterstugan), grillplats utomhus.
- Ralph-Lundstengården (begränsade öppettider), affärsrörelse.
- Skolgården och ishockeyrinken, tillgänglig för allmänheten under icke skoltid.
- Hembergsleden, vandringsled med grill- och rastplatser. Ej vintertid.
- Fågeltornet i Svartskatan, tillgängligt barmarksperioden.

I Mörön finns:

- Fågeltornet, grillplats, tillgängligt barmarksperioden
- Säljaktmuseum, begränsade öppettider, endast sommartid
- Mörögården
- Badstrand, med bryggor, grillplats och bilparkering

Isrinken renoveras. Foto: Bo Axhammar

Vårt förslag, behov av åtgärder

Badstranden i Mörön är igenvuxen, behöver röjas från vass. Sjöbotten består av lera. Kontinuerliga prover behöver göras vad avser vattenkvalitet.

Någon allmän lekplats finns inte i Ersnäs, endast vid skolan och förskolan vilket betyder att de inte är tillgängliga för allmänheten under skoltid. Önskemål finns därför på att en allmän lekplats byggs, förslagsvis vid Torpet/torget, se illustration eller vid grönområdet på Tranmyrvägen.

Aktivitetshall, det vill säga en idrottshall som kan kombineras för fler aktiviteter. Hallen ska kunna användas av förskolan, skolan och fritids under skoltid, allmänheten och föreningar på kvällstid.

Evenemang i Ersnäs och Mörön

Idag anordnar byarnas föreningsliv ett flertal återkommande evenemang i bygden. Exempel på dessa är:

- Nationaldagsfirande på Torget i Ersnäs
- Midsommarfirande på Torget i Ersnäs
- Ersnäsdagen på Torget
- Julmarknad, Ralph-Lundstengården
- Mörödagen vid hamnen/badplatsen
- Hembygdsföreningens träffar: Surströmming och palt, i Ersnäs. Surströmming i Mörön.
- Byaloppis i Ersnäs
- Hembergsutmaningen
- Fotbollsmatcher
- Valborg, majbrasa vid Fågeltornet i Mörön, vid återvinningen i Ersnäs.

En kombinerad idrotts- och aktivitetshall står högt på önskelistan. Foto: Susann Lejon

Många av evenemangen skulle kunna användas för att bjuda in nyinflyttade för att de ska känna sig hemma i byn och för att lära känna fler.

Service och samhällsfunktioner

Dagligvaror och drivmedel

ICA Sörbyhallen i Antnäs är bygdens närmaste dagligvarubutik. De har ett bra sortiment och generösa öppettider, en mycket uppskattad butik. Under våren 2019 har butiken dock tvingats vara stängd på grund av ett takras och risken finns att efterverkningarna blir negativa för butiken om folk hittar nya handlingsmönster. Avsikten är att åter öppna matvarubutiken igen så snart ombyggnationen är genomförd. Vi har under vintern stått utan butik, vilket har

inneburit att vi handlat i Rosvik, på Storheden eller andra ställen i Luleå. Detta har medfört långa eller utökade transporter för oss i bygden när vi handlar.

Drivmedel tankas närmast i Antnäs på OKQ8 Minipris.

Vårt förslag

Det är av stor betydelse av miljömässiga, ekonomiska och sociala skäl att dagligvaruhandeln i Antnäs bibehålls och/eller utvecklas.

Post- och pakethantering

ICASörbyhallen i Antnäs hanterar idag Schenker och DHL. Försändelser via PostNord kan emellertid varken lämnas in eller hämtas där, då är det Bergnäset eller Storheden som är närmast.

Vårt förslag

Vi önskar att ICA Sörbyhallen blir serviceställe även för PostNord.

Skola och förskola

Den utan jämförelse viktigaste tillgången på offentlig service är förskolan och skolan. Skolan i Ersnäs är en F-6 skola med ca 80 elever. Skolans upptagningsområde är de kringliggande byarna Mörön (10 km), Vallen (10,5 km), Alhamn (17 km) och Fällträsk (8 km).

Förskolan i byn har 42 platser och vi kan konstatera att den är underdimensionerad, idag väntar 22 barn på plats vid Ersnäs förskola. En hel del barn måste åka till Antnäs vilket innebär att stadspendlande föräldrar är hänvisade till bilen. Särskilt för arbetspendlare söderut (Piteå) innebär detta längre resor i tid och pengar.

Skolan och förskolan har en stor betydelse för byns framtid och utveckling. Utan skola/barnomsorg minskar inflyttningen av unga familjer.

Utan inflyttning krymper föreningslivet och därmed påverkas också det sociala livet i byn. Den dör inte ut i ordets egentliga betydelse dvs att den blir helt öde men det blir en by utan

Aktivitetsplatsen i Gläntan invigs. Foto: Bo Axhammar

social samvaro som knyter samman invånarna. Därför är samarbetet mellan skolan och det lokala samhället en viktig del i byns utveckling. Vår vision är att fortsätta utveckla samarbetet mellan skola och föreningslivet för en levande landsbygd. Idag finns ett mycket betydelsefullt samarbete mellan det ideella föreningslivet och skolverksamheten, t ex vid skolans aktiviteter som Vasalopp och trivselkväll, men även vid aktivitetsplatsen Gläntan.

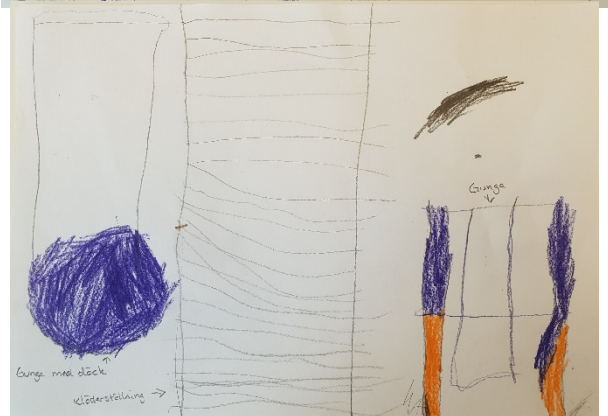
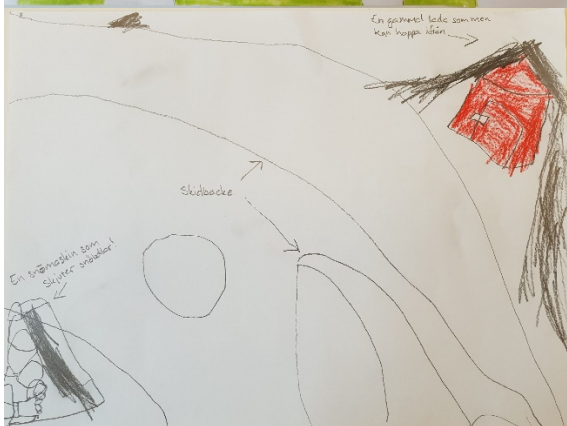
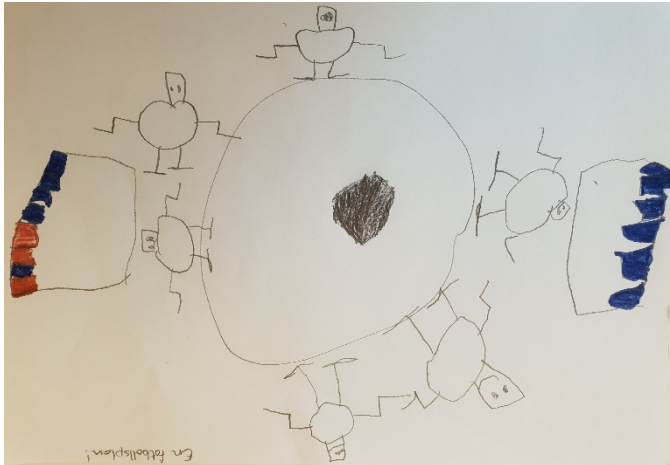
Vid förskolan upplever man att det är långt till skogen eller andra lämpliga utflyktsplatser. Eftersom man förflyttar sig till fots så kommer man inte så långt med mindre barn. Önskemål finns att de gemensamma platserna som finns i byn idag kan utvecklas för att passa små barn bättre, exempelvis vid Torget.

Barnen i byn önskar fler arrangerade aktiviteter och ökade möjligheter till fritidsaktiviteter. Exempelvis fritidsgård, teaterskola, ökad diversitet på de lekplatser som finns, exempelvis skolgården och allmänningsen.

Vårt förslag

Idag saknas tillgänglig skog direkt i anslutning till skolan, s k skolskog. En mindre skogsdunge finns i anslutning till skolgården. Det bör undersökas om denna kan göras tillgänglig för skolan om behov finns. Marken ägs av kommunen.

Teckningarna är gjorda av barnen vid Ersnäs förskola

Hälsa- och sjukvård

Den närmaste närsjukvården finns idag vid Bergnäsets hälsocentral och Luleå kommun bedriver hemsjukvård för sådana personer som inte har möjlighet att ta sig till annan hälso- och sjukvård. Tidigare fanns vårdcentral i Antnäs.

Gällande räddningstjänst har kommunen fastställt att utryckningstiden inte får överskrida 20 minuter, vilket är osannolikt att det går i de sydöstra delarna av bygden. Frågan om att göra en

hjärtstartare tillgänglig i Ersnäs by kommer att aktualiseras i kommande nummer av Ersnäsbladet och drivs av Byaföreningen.

Återvinningsstation

Återvinningsstationen ligger idag på västra sidan om E4:an, precis i infarten på Klubbvägen. Platsen är central och nåbar med både bil och andra färdmedel. Dock ser det väldigt tråkigt ut då den västra delen av Ersnäs by välkomnar besökare med sopor. Ofta flyger papper och plast som tappats vid sorteringen runt platsen och skapar otrivsel.

Vårt förslag

Byns förslag är att återvinningsstationen förses med ett plank som både blir ett insynsskydd och på ett bättre sätt hindrar skräp att spridas.

Kommunikationer

Kärnan i bygden är drygt två mil från kommuncenter och närmaste service finns i Antnäs. Det finns alltså stort behov av olika typer av kommunikationer i bygden.

Cykel

Sedan bygge av mitträcke på E4:an finns en mycket fin gång- och cykelväg som löper parallellt med E 4 fram till Antnäs. Med undantag för sträckan vid Gäddvik är det dessutom möjligt att cykla i stort sett bilfritt ända in till Luleå.

Att färdas inom Ersnäs by kan dock bjuda på hinder, framför allt för barn som bor i Svartskatan samt i byns västra delar. Idag finns en mindre brukningsväg, kallad ”Kärleksstigen”, som förbinder bydelen Kammen med byns centrum. Denna sköts sommartid ideellt av boende i Kammen.

Längs Svartskatavägen är farten mycket hög och trots att det är 70 km/h som gäller genom Svartskatan så hålls sällan så låg hastighet. Det går att färdas in till bykärnan via Bäcktorpsvägen och Ostibyvägen, men cirka 1 kilometer genom själva Svartskatan måste Svartskatavägen användas.

Längs Klubbvägen är rådande fartbegränsning 50 km/h och det finns både chikaner och fartgupp. Dock är hastigheterna ibland höga.

Hastigheten är hög genom delar av byn. Foto: Willy Sundvall

Vårt förslag

En ökad standard på "Kärleksstigen" föreslås så att den går att sköta även vintertid för att ge ett alternativ till att färdas längs den 70-väg mot Sjulsmark som är alternativet.

Önskvärt vore att en sträcka längs Svartskatavägen där barn vistas/färdas sänks till 50 km/h, gärna i kombination med fartkamera, alternativt att en separerad GC-lösning skapas liknande i Björnsbyn. Det vore också önskvärt att hastighetssänkande åtgärder, exempelvis fartkamera, görs längs Klubbenvägen.

Buss

Turtätheten dagtid är acceptabel. Däremot är det gles kvällstid och helger. Det går idag inte att åka hem senare än 21.30 på vardagar och 19.45 på lördagar.

Typen av bussar komplicerar transporterna för familjer med småbarn och barnvagn.

Skolbussen (linje 220) tar inte upp passagerare inne i byn vid resor från stan. Detta bör enkelt kunna åtgärdas genom kontakt med Länstrafiken. Byaföreningen åtgärdar.

Bron över E4:an har gjort trafikmiljön mellan bydelarna säkrare. Foto: Stefan Ericson

Bil

Den helt övervägande majoriteten som arbetspendlar använder sig av bilen som transportmedel. Andelen hushåll som innehar bil ligger på cirka 80%. Den totala inpendlingen till bygden är 48 medan utpendlingen är 413.

Vårt förslag

Medvetenheten är på de flesta håll stor om att omfattande förändringar måste äga rum för att Parisavtalet ska kunna förverkligas. Ett litet steg på vägen vore att etablera en bilpool/samåkning för byns pendlare. Sandra och Bosse åtar sig att studera frågan om hur en sådan bilpool/samåkning skulle kunna utformas. Samåkning skulle innebära en win/win-situation: vi drar ett strå till miljöstacken samtidigt som resandet blir billigare för den enskilde.

Tåg

Ersnäs berörs av en framtida Norrbottniabana. Detta skapar såväl hot som möjligheter. En pendlingsstation skulle möjliggöra ett klimatsmart och säkert resande såväl till kommuncentrum som norr- och söderut längs banan. Vi ser positivt på Norrbottniabanan men

vill inte att den ska utgöra fler barriäreffekter samt att den minimerar att så få fastighetsägare som möjligt påverkas. Måste byggas så att Ersnäs fortfarande hålls ihop som en by.

Idrott och fritid

Naturen är nära och lättillgänglig och både sommar- och vintertid finns fjärden och havet såväl som skogen som resurs för rekreation, friluftsliv och idrott.

Idrott och träning

De föreningar som finns i bygden anordnar en del aktiviteter, se avsnittet xxx. I Ersnäs finns en fotbollsplan längs Klubbvägen, på vintern finns isrink vid skolan, elljusspår samt vandringsleden ”Hembergsleden” finns i östra delen av Ersnäs och utgår båda ifrån ”Gläntan”. I anslutning till ”Torget” i Ersnäs finns en boulebana. Vintertid finns mycket fina och väl underhållna skidspår som även tillåter skidåkning med draghund. I närliggande Skäret finns ridskola. Olika företag och genom privata initiativ anordnas t ex Yoga i både Ersnäs och Mörön. För träning inomhus vintertid är bygden dock hänvisad till Alvik, Måttsund eller Luleå.

Ersnäs IF har en aktiv fotbollssektion med ett herrlag i division 4 södra samt en skidsektion med många aktiva tävlande, framför allt på barn- och ungdomssidan. Ersnäs IF anordnar årligen ”Hembergsutmaningen” ett terränglopp längs ”Hembergsleden”.

Ersnäs IF har många aktiva tävlande skidungdomar. Foto: Bo Axhammar

De senaste åren har Ersnäs IF i samarbete med Ersnäs skolas fritids ställt iordning en ”äventyrsbana” i ”Gläntan”. Denna nyttjas flitigt av barnen i byn både på fritiden och under fritidstid vår och höst.

Vårt förslag

Under arbetet med bygdeplanen är det ett önskemål som kommit från många håll och från många ålderskategorier i byn – nämligen en sport- och aktivitetshall likt den som finns i Måttsund. Med plats för skolidrott såväl som mindre gym och liten träffpunkt för byborna. Här ska finnas plats för att sitta och prata och ta en kopp kaffe såväl som att träna. Med tanke på sjuktalet i framför allt Mörön så vore det en investering att satsa på bättre folkhälsa vilket detta skulle ge.

Fritid

I Svartskatan finns den så kallade "Dålakajen", en äldre hamn där det idag finns en del småbåtar. Härifrån finns en muddrad ränna ut mot Måttsund och utloppet mellan Möröfjärden och havet. Vissa insatser har gjorts i form av røjning men detta är färskvara och behöver underhållas. Här skulle också behöva investeras i form av brygga samt båtplatser.

I Mörön finns hamn och badstrand. Här skulle fler båtplatser behövas och en allmän upprustning av badplatsen.

Trender

- Odlingsintresset växer och fler vill odla sin egen mat – intresse finns för exempelvis gemensamhetsodling eller kolonilotter.
- Många har husdjur, både vanliga sällskapsdjur och "hushållsdjur" som höns.
- Inflyttning av framför allt unga familjer med små barn som prioriterar uppväxtmiljön på landet.
- Svårt att engagera folk, framför allt yngre personer, i exempelvis föreningar.

Många i bygden har hundar, här på gemensam promenad i Ersnäs. Foto: Åsa Lundström

Vad ska hända med bygden?

Kommunledningen lägger stor vikt vid att Luleå ska vara en attraktiv kommun. Resurser spenderas för att locka återflyttare och nyinflyttade till kommunen. Trenden där folk söker sig ut från kommuncentrerna mot landsbygden är tydlig, såväl i Luleå som i resten av Sverige. Luleå kommun har goda möjligheter att erbjuda även detta alternativ. I ett sådant sammanhang är Ersnäs ett utmärkt exempel. Kommunledningen bör i detta avseende höja blicken båda i tid och rum.

Visionen

- Bygden ses som en självklar och livskraftig del av kommunen, där satsningar görs för att stimulera service, boende och företagande från kommunens sida.
- Vi är en livskraftig bygd med naturlig omsättning av befolkningen. Alternativa boendeformer finns som möjliggör för alla ålderskategorier att bo kvar i bygden. Befolkningen växer i rimlig takt och utan att förlora bygdens karaktär.
- Vatten- och avloppsanslutningar begränsar inte möjligheterna att bo och verka här.
- Ny bostadsbebyggelse sker inte på brukningsvärd jordbruksmark. Möjligheten att bygga nytt finns.
- Ersnäs skola och förskola finns är en naturlig och självklar del av Luleås skola och barnomsorg.
- Bygden har ett aktivt föreningsliv och ett socialt klimat som underlättar och stimulerar folk att engagera sig. Folk ställer upp för varandra och ser möjligheterna med alla.
- Hela bygden har tillgång till bredbandsfiber som underlättar möjligheten att arbeta härifrån.
- Aktiva jordbruk finns i bygden och vår jordbruksmark producerar livsmedel.

En natt med norrsken i Ersnäs by. Foto: Robert Romanowski

Mål

- Ersnäs skola skall finnas kvar.
- Ersnäs förskola skall finnas kvar.
- Minska bilresor med en person i bilen genom att arbeta för ökad andel samåkning.
- Få till någon typ av mindre boenden, trygghetsboende eller liknande för äldre för att frigöra villor för inflyttning/återflyttning av barnfamiljer.
- Att få en idrottshall i Ersnäs som dels nyttjas av skolan, dels av rörelsesugna boende i bygden. Till idrottshallen hör även mindre gymlokal, samlingslokal samt omklädningsrum med duschar.
- Hastighetsbegränsningarna genom Svartskatan samt förbi Ersnäskammen sänks från dagens 70 km/h till 50 km/h. Gärna kompletterat med fartkameror.

Bagarstugan i Ersnäs används flitigt. Foto: Elaine Blomqvist

Aktiviteter

Aktivitet	När	Kostnad/Finansiering	Genomförande	Ansvarig	Uppföljning
Skrivelse till Trafikverket om hastighetssänkningar genom Svartskatan och Ersnäskammen	Vintern 2019	0 kr		Ersnäs byaförening	
Idrottshall med aktivitetshall	Inom 5 år			Luleå kommun?	
Länstrafiken angående buss 220		0 kr		Ersnäs byaförening	
Starta bilpool/samåkning	Under 2019	0 kr		Sandra och Bosse	
Dålakajen rustas upp och röjs fram, funktionella bryggor.				Samfällighetsföreningen?	
Fågeltornet, röjning kring stränderna på båda sidor.	Under 2019/2020			Ersnäs byaförening	
Inventering av tomma hus/potentiella bostäder/möjligheter till uthyrning				Ersnäs byaförening	
Bjuda in VA-rådgivaren från kommunen för informationsträff	hösten 2019	0 kr		Ersnäs byaförening	
Badplatsen i Mörön ska röjas med vassklippare.				Möröns byaförening	
Anläggning av lekplats på "brända tomten" i Ersnäs, alternativt upprustning av				Luleå kommun	

lekplatsen på "allmänningen" vid Tranmyrvägen					
Ta in aspdungen med stenröset i skoldagen				Luleå kommun	
Hjärtstartare köps in och placeras ut i byn.				Ersnäs byaförening	
Snygga upp återvinningsstationen med ett plank				Luleå kommun	
"Kärleksstigen" mellan Ersnäsudden och Klubbvägen görs farbar vintertid för att underlätta för barn och förflyttning till fots.					
Lokaler som är möjliga för företag att hyra in sig i, möjligen i gamla brandstationen					